

Catherine Samary

Mot Rysslands angreppskrig, och om det akuta behovet av en vänster utan koloniala skygglappar

Ur *International Viewpoint*, 22 december 2022

Följande artikel visar att kriget i Ukraina går tvärtemot vad Putin tänkt sig. Både i Ukraina och i det eurasiska närområdet, samt vad gäller Nato och EU. Den gör upp med tolkningar som främst ser kriget som följden av Natos fientliga anslag mot Ryssland och att det i första hand skulle handla om en begriplig rysk försvarsreaktion. Artikelnen tar upp det negativa arv i den nationella frågan, som vänstern måste göra sig av med. Men syftet är framför allt att utifrån de frågor kriget väckt och det folkliga motståndet i Ukraina hitta vägar till antikapitalistiskt motstånd inom och mot EU.

Putins invasion av Ukraina den 24 februari har lett till motsatsen till allt han hade föresatt sig. Motståndet mot aggressionen är talande för reaktionen hos ett ukrainskt folk som påstått tillhöra "ett ryskt folk", som sedan krisen 2013-2014 levtt under konsekvenserna av en "nazistisk kupp" med stöd av Väst och som hotar att utsätta den ryskspråkiga delen av befolkningen för folkmord.

Jag delar den kritik mot detta Putins narrativ som framförts av vänstersinnade ukrainska skribenter, kritiker som står självständiga gentemot all imperialistisk och statlig propaganda (inklusive Zelenskyjs).¹ Denna kritik innebär förstås inte att man bortser från betydelsen (i Ukraina, Ryssland, Frankrike eller någon annanstans) av krafter inom extremhögern, deras ideologiska utveckling och inbördes motsättningar, deras relationer till institutioner och våldsanvändning, samt deras metoder.² Följderna av kriget kommer också att inverka på dessa faktorer. Vad gäller statsapparaten totalitära överdrifter står sig Ukraina mycket väl gentemot Ryska federationen och dess kontroll av oligarkerna, jämfört med den "oligarkiska pluralismen" i Ukraina och det större utrymme för fri- och rättigheter som råder där.³

En samhällelig mobilisering för värdighet – i fred som i krig

Det är just den sortens utrymme, som inte finns i Ryssland, som vid upprepade tillfällen gjort det möjligt att via valurnorna och på gatan utmana autokraterna vid makten. Så var fallet i "Orangerevolutionen" 2004, som utlöstes av motståndet mot korruption och valfusk och präglades av förhoppningar om nya förment demokratiska partier, som uppgav sig vara "pro-europeiska". Brustna illusioner om dessa partier, själva genomsyrade av korruption, är förklaring till att Janukovitj (ansedd som pro-rysk) kunde segra i presidentvalet 2010 på en politik, som utgav sig för att stå för jämvikt mellan Ryssland och EU. Men granskningen av vad vallöftena gett i förhållande till de verkliga resultaten fortsatte under den nye oligarkiske presidenten, hans tendens att fatta beslut uppifrån, de rikedomar som hans familj tillskansade sig och hans sätt att använda sig av våldssapparaten. 2014 utgjorde detta djupa orsaker till

¹ Det är fallet med medlemmarna av den socialistiska organisationen NGO *Sotsialnyi Ruch* (Sociala rörelsen) i Ukraina, vars olika bidrag på engelska eller franska går att hitta under följande adress <https://www.europe-solidaire.org/spip.php?auteur23574>. Andra bidrag är Daria Saburova, [Frågor om Ukraina](#); Denys Gorbach och Denys Pilash [We need a peoples' solidarity with Ukraine and against war, not the fake solidarity of governments](#), och Hanna Perechoda, [Om ukrainsk identitet, språkfrågan och Donbas: "Invånare i Cherson hälsar ukrainska soldater på ryska"](#).

² Följande kommentarer skiljer sig delvis åt, men förkastar båda tesen om en "fascistisk kupp": Denys Gorbach om det ukrainska samhället, 19 mars 2022, [Le changement de la société ukrainienne a échappé à Poutine](#) och Volodymyr Isjtjenko "Mot avgrunden" i samlingen [New Left Review om kriget i Ukraina](#).

³ Om detta, se Denys Gorbach, "L'économie politique de l'Ukraine de 1991 à 2022" i Karine Clément, Denys Gorbach, Hanna Perechoda, Catherine Samary, Tony Wood, *L'invasion de l'Ukraine. Histoires, conflits, résistances populaires*. La dispute, 2022.

missnöjet med honom även i hans egen hemregion – och slutade med att han flydde till Ryssland. Trots våldsamma och oklara episoder, förvisso präglade av såväl stöd från Väst som den starka kontroll som extremhögern utövade till skydd för demonstrationerna 2014, störtades Janukovitj (godkänt av parlamentet) ändå i första hand av ett nytt folkligt ”missnöje”, oavsett hur olika krafter på högerkanten förmådde exploatera det.

Dunkelheten hos dessa revolter liknar Gula västarna i Frankrike och många andra massrörelser i oklara politiska och sociala sammanhang. Begränsningarna i denna ”revolution” är också uppenbara: oligarkernas valde är på intet sätt borta. Men etiketten ”revolution” uttrycker en ansamling av erfarenheter, som ger varaktig och djup kraft åt de återkommande mobiliseringarna i ett samhälle på jakt efter social rättvisa.

Det var massresningen 2014 som blev kallad ”värdighetens revolution” som frammanade de hundratusentals demonstranter som ockuperade Självständighetstorget (Majdan) med en mängd krav. Den kallades också mindre övertygande för ”Euromajdan”, vilket vilseledande tenderade att reducera rörelsen till en ”pro-europeisk” resning. Men i Moskva och av delar av vänstern kom den att likställas med en ”färgrevolution” (liknande den 2004) och t o m reduceras till att vara en bonde i Natos maktspel. Denna attityd (eller snarare okunnighet) återfinns också i det pågående kriget. En annan del av vänstern valde att gå med i ”Majdan” och kämpa på olika fronter.⁴

Men efter den påstådda ”nazistkuppen”, under den nye presidenten och oligarken Petro Porosjenkos fem år vid makten (han valdes i slutet av maj 2014), fortsatte de folkliga strävandena och samhällets kritiska självständighet att göra sig gällande: detta framgick av bristen på stabilitet hos den nya regimen och dess slutliga fall 2019. Efter den ryska annekteringen av Krim och hybridkrigets utbrott i Donbas (som krävt cirka 15 000 dödsoffer) genomgick landet regeringskriser och finansiella skandaler med presidenten inblandad. Han vidtog knappast några sociala åtgärder till stöd för de tusentals människor som flydde undan konflikterna i Donbas och förmådde inte hitta någon utväg ur den återvändsgränd som Minsk-överenskommelserna hamnat i.⁵ Fem år efter att den förre presidenten Janukovitj, enligt den ryska historieskrivningen, störtats genom en av Väst styrd ”kupp”, kom befolkningens självständiga agerande åter till uttryck, genom det överraskande valet av en judisk skådespelare utan någon bakgrund i något av de existerande partierna och med ryska som modersmål. Efter en kampanj som utlovade en fredlig lösning på konflikten i Donbas och åtgärder för att få stopp på korruptionen vann han en jordskredsseger utan motstycke över hela landet (väsensskilt från de extremhöger-präglade teman som Porosjenko delvis anammade).⁶

Den folkliga mobiliseringen mot invasionen och den mobilisering som Zelenskyjs regering stått i spetsen för – heller inte något som Nato förutsett – befäste presidentens sin popularitet över hela det politiska fältet och över hela Ukraina. I praktiken handlade det om att folket tog ställning för Ukrainas suveränitet. Detta gäller i synnerhet den stora massan av befolkningen i landets rysktalande delar i öster och söder – som förment skulle räddas från ”nazistiskt folk mord”. De ryska styrkorna har långt ifrån lyckats etablera någon kontroll över de regioner som har annekterats efter de genomförda pseudo-folkomröstningarna och man har stora problem att hitta några borgmästare som är villiga att ta över styret i städerna där.

I motsats till alla tolkningar som gör gällande att Nato driver Ukraina framför sig i ett ändlöst krig för att göra slut på Ryssland, var det vi fick bevittna i början av kriget snarare påtryckningar för att dämpa den ukrainska offensiven. Det var företrädare för Nato som modifierade

⁴ Jag behandlar motsättningarna inom vänstern, både om det aktuella läget och historiskt i [Ukrainas vänster under uppbyggnad på flera områden](#).

⁵ Se Daria Saburova, not 1.

⁶ Se Volodymyr Isjtjenko, not 2.

Zelenskyjs uttalanden om att Ryssland låg bakom attackerna då två personer dödades i Polen. Det stämmer visserligen, att utan vapenleveranser och uppenbart logistiskt stöd skulle Ukrainas armé ha befunnit sig i en svag position och tvingats att kapitulera snabbt, men styrkan i motståndet och de framgångar som uppnått beror – bortom alla vapen – på att befolkningen gör motstånd mot en aggression man inte tvekar att kalla vid dess rätta namn – nykolonial, imperialistisk.

Hörde man någonsin någon vänster kräva att vietnameserna skulle förhandla – i stället för att segra?

Skulle vänstern ha varit skeptisk till någon nationell befrielsekamp om det hade varit Frankrike som satt igång en ”militär operation” mot ett ”franskt Algeriet”? Den form som rysk kolonisering, och stalinistisk politik, tagit sig väger tungt. Detta är något som den lankesiska anti-kolonialistiska och feministiska författaren Rohini Hensman, bosatt i Indien, framhåller:

Medan de västeuropeiska imperialistmakternas kolonier främst låg på andra sidan haven, så koloniserade mongolerna, de östeuropeiska och ottomanska väldena angränsande länder, så det var lätt att suddas ut distinktionen mellan imperiet och staten. Ingen skulle tala om Indien som en del av den brittiska staten, men när Putin ser Ukraina som en del av den ryska staten är han inte den ende som gör det och det är heller inte första gången det sker.⁷

Men det sätter också strålkastarljuset på, vilket Bernard Dréano gör mycket tydligt (genom att också jämföra Ukraina med Irland),⁸ de meningsskiljaktigheter som i synnerhet funnits bland marxister (och bolsjeviker) i den nationella frågan.⁹

Okunskap om, oklarhet om eller förnekande av Ukrainas avgörande roll för såväl Putins syften som motståndet mot hans aggression ligger till grund för den felaktiga synen på det pågående kriget som ett imperialistiskt världskrig – som första världskriget. Den sortens framställning ligger helt klart bakom återkomsten av högtidliga slagord om pacifism och revolutionär defeatism och maningar till att överallt vända sig mot ”fienden i det egna landet”. Jag tog avstånd från den tolkningen av det pågående kriget när jag vägrade underteckna den internationella pacifistiska feministiska appell¹⁰, som – med rätta – uttryckte solidaritet med ryska feministiska pacifister, men utan att erkänna ukrainska feministers ”rätt att göra motstånd”.¹¹ Den debatten framgår explicit i åtskilliga texter (av vänstersinnade kvinnor och män i Ukraina som försvarar den rätten – och rätten till självförsvar, nu och i framtiden, också med vapen) i en antologi som bör läsas och diskuteras.¹²

Rätten att göra motstånd mot det ryska väldet har givetvis fått globala följder. Vi återkommer till det senare. Men det är viktigt att understryka en specifik konsekvens, av stor betydelse för framtiden och utgången av detta krig, i de tidigare sovjetrepubliker, som ingår i Rysslands omedelbara närområde. Det är vad vi kommer att ägna oss åt här för att tilldela det den upp-

⁷ Se Rohini Hensman, [Socialistisk internationalism och kriget i Ukraina](#), 2 juni 2022.

⁸ Se Bernard Dreano, [Questions nationales. De l'Irlande à l'Ukraine](#) [”Nationella frågor: Från Irland till Ukraina], 21 november 2022. Jag tar också upp dessa motsättningar bland marxister i synnerhet i ”Ukrainas vänster ...”, citerad i not 4.

⁹ Ett ämne som behandlas i min artikel ”Ukrainas vänster ...”, se not 4.

¹⁰ Se mina [Kommentarer till det ”Feministiska manifestet mot kriget”](#).

¹¹ Det är rubriken på det ukrainska feministiska manifest som jag stödde, publicerat på den ukrainska nättidskriften *Commons* den 7 juli 2022, ”Rätten att göra motstånd – Ett feministiskt manifest”xxx, som undertecknades av ett stort antal individer och organisationer.

¹² Se Brigades éditoriales de solidarité (Redaktionella solidaritetsbrigader, knutna till ENSU), *L'Ukraine insurgée*, 2022 Syllepse. Se även presentationen [La guerre et la paix ou le silence de la mer noire](#) [”Krig och fred eller svarta havets tystnad”].

märksamhet det förtjänar. Det handlar om Belarus¹³ – som ingår i en rad ryska projekt, bl a den Eurasiska Ekonomiska Unionen (EEU) – å ena sidan och Kazakstan, som är viktigt för den militära alliansen med Ryssland och flera andra stater i den Kollektiva säkerhetsavtalsorganisationen – ODKB [eng.: CSTO], som bildades i början av 2022 efter de upplopp utan motstycke, som det landet fick uppleva 2021.

Geopolitiska frågor i Eurasien

Belarus mellan organisk union med Ryssland och EEU

Putins beslut präglades inte bara av en missbedömning av Ukraina. Det grundades också på resultatet av annekteringen av Krim. Medan den annekteringen hälsades med allmän entusiasm i Ryssland blev reaktionerna helt annorlunda bland självhärskarna i de allierade post-sovjetiska republikerna. Men Putin skulle underskatta den faktorn på grund av de senaste händelserna i Belarus och Kazakstan.

Först och främst bör man ha klart för sig att annekteringen av Krim utgjorde ett brott mot det Budapest-protokoll som Ryssland och Ukraina undertecknat 1994 (tillsammans med Belarus och Kazakstan) med USA:s stöd: uppgörelsen återförde alla kärnvapen från Sovjet-eran till Ryssland, som i gengäld förpliktigade sig att respektera gränserna i de nu självständiga staterna. Även om annekteringen var populär i Ryssland betraktades den med oro av oligarkerna i Belarus och Kazakstan, som höll fast vid den egna statens suveränitet.

Putin inriktade sig därför pragmatiskt på olika scenarion och former av union. Å ena sidan hoppades han att Ukraina och Belarus skulle närma sig Ryssland och befästa en ”rysk pol” i uppbygget av en Eurasisk Ekonomisk Union (EEU). Denna hämtade inspiration hos Europeiska Unionen (EU) i sina gemensamma aspekter och skilda dimensioner (respekt för de olika staternas suveränitet). Projektet syftade till att integrera alla f d sovjetiska områden belägna mellan Ryska federationen och EU (i synnerhet inklusive Georgien och Armenien förutom Belarus och Ukraina) – exakt de länder som avsågs i det ”östliga partnerskap”, som EU började tala om 2009. Det var Janukovitjs tveksamhet och slutligen hans val att inte underteckna partnerskapet md EU, som utlöste krisen 2013.¹⁴

Efter annekteringen av Krim närmade sig president Lukasjenko, som har styrt Belarus i 25 år, EU och distanserade sig från Putin för att sprida ut sina beroendeförhållanden och undgå sanktioner. Självhärskaren hade hellre förhandlat med ett försvagat Ryssland under Jeltsin än med en Putin, som återtagit kontrollen över de egna oligarkerna och hade tydliga ambitioner. Men han tvekade inte att vända sig till den senare när den egna makten 2020-2021 hotades av folkliga protester mot valfusket.

Då inledde de båda ledarna en förhandlingsprocess om att skapa en nära union med konstitutionella förändringar i Belarus, som innebar att ryska militärbaser (även kärnvapenbärande) fick etableras i Belarus samtidigt som landets neutrala status fastslogs. Därmed kunde landet (för tillfället) inte direkt dras med i ett krig. Lukasjenko såg sig ändå tvungen att klargöra att hans nation inte hade ”slukats”.¹⁵

¹³ Namnet Belarus är en transkription av det namn landet använt sedan självständigheten – hellre än Bjelorussia (Vitryssland).

¹⁴ Om detta, se David Teurtric, ”Où en est l’Union économique eurasiatique? Entre instabilité et ambitions géopolitiques” [Var befinner sig Eurasiska Ekonomiska Unionen? Mellan instabilitet och geopolitiska ambitioner], Ramses 2022 (2021), sid. 160-165. Jag behandlar också ämnet i min artikel [La société ukrainienne entre ses oligarques et sa troïka](#)” [Det ukrainska samhället mellan sina oligarker och sin trojka] publicerat i online-tidskriften *les Possibles* n° 2, vintern 2013-2014.

¹⁵ Om detta ämne, se Benoît Vitkine och Thomas d’Istria, [Loukachenko et Poutine avancent vers ’l’intégration’ de leur deux pays](#)” [Lukatjenko och Putin går fram mot integration mellan de båda länderna] i *Le Monde* 10 september 2021.

Närmandena på sistone – långt från alla ödesbestämda teorier om rysk expansionism – har stått i strid med de spänningar som varit märkbara mellan 2014 och 2022. De har utgjort en viktig grund för den optimism som Putin hyste när han i början av 2022 placerade trupper vid Belarus gräns mot Ukraina. Men närmandet på högsta håll politiskt och militärt var också uttryck för den instabilitet som präglade Lukasjenkos ställning på hemmaplan. Och det innebär också att det kan bli en källa till problem för Putins militära äventyr.

Det motstånd man mött i Ukraina har förlängt kriget och leder med säkerhet till en mer repressiv kurs i Ryssland och Belarus. Men där ligger också en rad problem. Och de problemen är betydelsefulla för framtiden. Under krigets första dagar förekom uttryck för facklig solidaritet mot invasionen. De möttes snabbt (som i Ryssland) med hård repression, framför allt mot ledarna för Demokratiska fackliga kongressen i Belarus (BKDP) och metallfacken (SPM) och radioelektronikindustrin (REP). Repressionen ledde till fackliga protester, särskilt i Ryssland (av KTR – Ryska landsorganisationen, grundad 1995, som själv befinner sig under hot), och från Ukraina – av Landsorganisationen av fria fackföreningar i Ukraina, KVPU.¹⁶ Järnvägsarbetarna i Belarus har i själva verket genomfört aktioner, som med säkerhet kommer att få stor betydelse i/mot kriget – försvåra för ryssarna att få in truppförstärkningar och förnödenheter till Ukraina.

Ingen nation i världen vill ha krig. Folken i Ryssland, Ukraina och Belarus är inga undantag. Få folk i världen har lidit så förskräckligt och offrat livet på tiotals miljoner medborgare i sin historia som våra tre folk, folk som står så nära varandra. Och att den ryska regeringen idag startade krig mot Ukraina går inte att förstå, rättfärdigas eller förlåtas. Att angriparen invaderade Ukraina från belarusiskt territorium med samtycke av myndigheterna i Belarus kan heller inte rättfärdigas eller förlåtas. Oreparerbara saker har hänt och konsekvenserna på lång sikt för flera generationer kommer att förgifta relationerna mellan ryssar, ukrainare och belarusier. På medlemmarna av de oberoende fackföreningarna i Belarus vägnar, arbetarna i vårt land, bugar vi för er, våra ukrainska bröder och systrar. Vi ber er om ursäkt för skammen, den skam som Belarus regering påtvingat alla belarusier genom att göra sig till bundsförvant till angriparen och öppna gränsen till Ukraina. Dock skulle vi vilja försäkra er, kära ukrainare, att den stora majoriteten av belarusier, bl a arbetarna, fördömer den nuvarande belarusiska regimens besinningslösa beslut att gå med på det ryska angreppet på Ukraina. Vi kräver att fientligheterna omedelbart upphör och tillbakadragande av de ryska trupperna från Ukraina.¹⁷

Utvecklingen av motståndet i Ukraina kommer att få en direkt inverkan på alla post-sovjetiska samhällen, i synnerhet de länder (öppna för relationer med Moskva men också med Kina och Väst) som Moskva vill ha stabila relationer med inom Eurasiska Ekonomiska Unionen (EEU)¹⁸. Den senare är tvungen att respektera staternas suveränitet. Moskvas förmåga att exploatera de inre konflikterna i vart och ett av dessa samhällen (som Armenien i konflikten med Azerbajdzjan) handlar inte bara om maktrelationer. Oavsett om det är en fråga om diktatorisk makt i post-sovjetiska samhällen eller samhällen med mer demokrati och social rättvisa som mål är de nya staternas självständighet en viktig företeelse i den nya post-sovjetiska fasen.

De nykolonialistiska och brutala aspekterna av den ryska interventionen i Ukraina är och kommer att förbli destabiliserande faktorer och leda till spänningar i Moskvas relationer med grannländerna. Detta stämmer för vad som kommer att hända, bortom Belarus, med EEU men

¹⁶ Se i synnerhet den fackliga solidaritet, som kom till stånd till försvar av de fackligt aktiva i Belarus, [\[CGT-FSU-solidaires | La diplomatie française doit exiger la liberation des syndicalistes bielorusses arrêtés!\]](#) och den information som publicerats av "solidarity editorial brigades".

¹⁷ Publicerad på Attacs hemsida: [Déclaration du Comité exécutif du Congrès des syndicats démocratiques de Biélorussie.](#)

¹⁸ Se Teurtrie, not 14.

också med dess militära motsvarighet – Den kollektiva säkerhetsavtalsorganisationen – CSTO.¹⁹

CSTO – och testet i Kazakstan före och efter den ryska invasionen

I den Kollektiva säkerhetsavtalsorganisationen (CSTO) ingår fem tidigare sovjetrepubliker (Kazakstan, Belarus, Armenien, Tadzjikistan, Kirgizistan) och Ryssland. Den bildades sedan tidigare, mycket större projekt, misslyckats. I en kopia av Nato och i syfte att endera utgöra en motvikt eller förhandla om intressesfärer utgör dess Artikel 4 en motsvarighet till Artikel 5 i Atlantpakten: i händelse av att en av medlemsstaterna utsätts för aggression måste alla andra svara för nödvändig hjälp, inklusive militär. Men i praktiken hade inte denna militärallians som sådan intervenerat förrän i början av 2022. 2019 upprättades en 20 000 man stor styrka för snabba reaktioner och en fredsbevarande styrka på 3 600 man godkänd av FN. Dunkel maktkamp har blivit sammanblandad med sociala kravaller utan motstycke i form av protester mot prishöjningar på flytande naturgas (med multinationella företag inblandade).

I slutet av 2021 vände sig Kazakstans president till CSTO och utfärdade ”undantagstillstånd” på grund av ”utländsk intervention”. Lugnet återställdes genom sociala åtgärder. Men styrkor från CSTO ingrep i början av januari 2022 för att dra sig tillbaka efter en vecka. Moskva räknade säkerligen med att kunna utnyttja vad som såg ut att bli en framgång med tanke på andra uppgifter som väntar under den globala oredan och Natos debacle i Afghanistan.

Det var också rädslan för att talibanerna skulle ingripa från Afghanistan, som i slutet av CSTO:s operation i Kazakstan – och strax före invasionen av Ukraina – ledde till förslag om att denna militärallians skulle förstärkas och utvidgas: den ryske representanten i alliansen återopade således målsättningen att ”skapa ett säkerhetsbälte inte bara runt Afghanistan, utan också runt CSTO”.²⁰

Ett sådant scenario, som Putin helt säkert önskade sig, skulle passa bra med planerna på en omfördelning av ”intressesfärer” på basis av en starkare position för Moskva genom unionen med Belarus och den framgång som CSTO tillskrevs i Kazakstan mitt under krisen i Nato. Det är också möjligt att Putin förväntade sig att hans ”politiska operation” i Ukraina, precis som CSTO:s i Kazakstan, skulle bli oerhört kortvarig och ”effektiv”.

Motståndet i Ukraina gjorde att detta scenario misslyckades. Och Kazakstan, som spelar en viktig roll inom CSTO nu och i framtiden, har inte öppet stött vad som har omvandlats till ett krig. Och i likhet med sin kinesiska allierade vill man inte bränna alla broar i relationerna med Väst, eller stödja en förlorare, än mindre gå med på ett ännu allvarligare brott än 2014 mot Budapest-protokollet, enligt vilket Moskva förpliktigar sig att respektera de nyligen självständiga staternas gränser i utbyte mot att få ta över deras kärnvapenarsenaler. Att notera är att folkliga protester mot kriget ägde rum (utan repression ...) i Kazakstan och de styrande har snarare gett prov på neutralitet än något tydligt stöd till Ryssland.²¹

En annan händelse som pekade i samma riktning (och som skulle kunna ge Putin anledning att hysa viss oro) var när den kinesiske ledaren, som ska vara hans bundsförvant, i september begav sig till Kazakstan. Första dagen av sitt besök i detta centralasiatiska land förklarade Xi

¹⁹ Se David Teurtrie, ”L’OTSC: une réaffirmation du leadership russe en Eurasie post-soviétique?”, [CSTO: en bekräftelse på ryskt ledarskap i post-sovjetiskt Eurasien?], *Revue de Défense nationale*, 2017/7, n° 802, sid. 153-160.

²⁰ Se Aldan Engoian, [Après leur intervention au Kazakhstan, d’autres projets pour les “casques bleus” de l’OTSC](#) [Efter Kazakstan, nya planer för CSTO], *Courrier International*, återgiven av ESSF, 14 januari 2022.

²¹ Se Samolovitch Marina & Al, [Kazakhstan: comment la société kazakh est divisée sur la guerre en Ukraine](#) [Hur splittrat det kazakhiska samhället är om kriget i Ukraina].

Jinping till och med öppet att han tänkte bistå Kazakstan ”att skydda sitt nationella oberoende, suveränitet och territoriella integritet”²² – för att därefter bege sig till Uzbekistan.

Kriget i Ukraina påverkar således rejält Rysslands inflytande i närområdet, långt utöver Kazakstan, som Vicken Cheterian framhållit: ”Efter Rysslands invasion av Ukraina: en våg av destabilisering från Kaukasus till Centralasien.”²³

Kriget i Ukraina har kvar den Orwellska formuleringen ”militär operation” för att minimera dess verkliga innebörd och utveckling. En öppen krigsförklaring (vilket hökarna längst till höger i Ryssland kräver) skulle vara riskabelt för Rysslands inre stabilitet (vilket framgick av den ”begränsade” mobiliseringen nyligen), men som framgått här skulle det också vara problematiskt för Rysslands närmaste allierade.

Från att vidmakthålla Nato till att bygga EU

Faktum är att i alla strömningar och länder långt från Ryssland – och med utbredd okunnighet om dess långa historia av relationer med Ukraina – har talet om Natos utvidgning till Rysslands farstu och mot USA:s dominans stor betydelse.* Detta gäller även när invasionen av Ukraina fördöms: den framställs ofta som reaktiv eller defensiv inför en Atlantallians skapad mot Ryssland och i en situation av klar överlägsenhet för USA-imperialismen ekonomiskt och militärt. Därav följer en ”neo-campism” (stöd till alla fiender till huvudfienden).²⁴

Utän att på något sätt bortse från Rysslands aggression försökte Tony Wood lyfta fram en ”krigets matrix”²⁵ baserad på tre samverkande axlar, USA, Nato och Ukraina. Inledningsvis skiljer han mellan det ”direkta ansvar” som Putins Ryssland har för detta krig, vilket han tar avstånd från, och vad han kallar det ”historiska ansvaret” – dvs Natos. Men det ansvaret definieras dåligt. Endera handlar det om en ”kontext”, som inte ger någon förklaring till ett verkligt krig eller att peka på de ”vapen” (Natos) som är riktade mot Ryssland – och där han undviker att framhålla att bakom de vapnen – och göra dem mer effektiva än de ryska styrkornas – ligger det ukrainska folkets val och motiv. Var det inte rätt att göra motstånd mot vad som mycket riktigt betecknas som en aggression – och måste det då inte ske med vapen?

Vidare måste många andra gråzoner och blinda fläckar i de framlagda analyserna diskuteras om vi ska kunna förstå vad som står på spel i ett läge utan historisk motsvarighet. Å ena sidan måste vi tala om ett konkret krig i en konkret situation. Och det är snarare den öppna och reella krisen inom Nato 2021 – och inte något hot från Nato mot Ryssland – som förklarar Putins äventyrspolitik och krigsoffensiv. Till detta kommer, vilket också har bidragit till den ryska offensiven, de orsaker till Putins optimism som tidigare nämnts angående Zelenskyjs svaghet, unionen med Belarus och CSTO:s framgångar i Kazakstan. Det fanns inget hot mot Ryssland.

²² Dessa deklamationer rapporterades i statliga kinesiska medier enligt den belgiska tidningen *La Libre* den 15 september, [Le président chinois dit qu'il aidera le Kazakhstan à "sauvegarder son indépendance nationale"](#).

²³ Se Vicken Cheterian, [After Russian Invasion of Ukraine: A Wave of Destabilization from the Caucasus to Central Asia](#) (En tidigare version av den artikeln publicerades på 27 International Humanitarian and Security Conference of Webster University, Genève, 1 november 2022).

* Se [Natos utvidgning i Östeuropa – så gick den till](#) av Gary Dagorn och ["En bro för mycket" – NATO efter muren](#) av Fred Kaplan / MF

²⁴ Om den s k ”bi-polära världen” till grund för detta begrepp, dess utveckling och ”antiimperialisternas”, i synnerhet i förhållande till konflikterna i Mellanöstern, se Gilbert Achcar, [Their anti-imperialism and ours](#) (*New Politics*, april 2022). För en kritik av ”campistisk” syn på krisen i Kosovo (1999) och Ukraina 2014, se C Samary, [What internationalism in the context of the Ukrainian crisis? Wide open eyes against one-eyed "campisms"](#).

²⁵ Hans text ”Krigets grunder” publicerades i *New Left Review*, n° 133-34, (januari-april 2022) och ingår i svensk översättning i samlingen [New Left Review om kriget i Ukraina](#).

Slutligen kan målet och offret för denna offensiv – och det motstånd den mötte – bara förstås utifrån den nykoloniala imperialistiska ryska diskurs, som förnekar Ukraina rätten till självbestämmande. Övergången till en offensiv som konkretiserar en sådan relation möjliggjordes av den kortsiktiga kontext som Putin uppfattade som fördelaktig, men den grundas (som han själv uttryckt det) på en legitimitet avsedd att vara historisk och som ifrågasätter Lenins erkännande (enligt Putin ”skapandet”) av Ukrainas självständighet²⁶. Till detta kommer anti-nazistiska argument där minnet av andra världskriget mobiliseras. Inte heller detta handlar om Nato.

Men den konkreta analysen av Nato och dess utveckling måste också göras klarare. Putin, och alla andra, visste att de styrande medlemmarna där inte skulle rösta för ukrainskt medlemskap – just i syfte att skydda gemensamma intressen med Putin. Det är ingen bisak. Att bortse från det utgör en del av en föråldrad och förenklad syn på Nato som anti-ryskt och som fördunklar och suddar ut sammanhang, som bara kan behandlas kortfattat här. Å ena sidan är Ryssland varken Sovjetunionen (axeln i den onda ”kommunismen”) eller någon fortsättning på det. Det var Jeltsin som hade en huvudroll (tillsammans med representanter för Ukraina och Belarus) vid unionens upplösning, vilket tillsammans med omvandlingen till kapitalism välkomnades av USA och Internationella valutafonden. Det handlade inte om någon yttre aggression, utan om ett val där förändringar hos en betydande del av den gamla kommunistiska nomenklaturen vägde in. Scenariorna för integration med den kapitalistiska globaliseringen var inte desamma för den dunkla tyska återföreningen²⁷, Jeltsins Ryssland eller Kina – och heller inte för olika länder i det forna Sovjetunionen eller Östeuropa.²⁸ Den nya Ryska federationen hälsades med öppna armar av USA – också de smutsiga kriget mot Tjetjenien. Putin gavs plats i ett nytt partnerskap med Nato och i de nya ”krigen mellan civilisationer” där islamisk terrorism fått ersätta kommunismen.

Nej, att Nato bibehölls efter 1991 var inte riktat mot (det nya) Ryssland och heller inte dess första nya uppdrag (som Natos offensiva krig om Kosovo 1999). I det sammanhanget är det mer trovärdigt att framhålla det som Washington var mest intresserat av: tysk återförening och (den samtidiga) bygget av en ny europeisk union som kunde inkorporera detta återförenade Tyskland.²⁹ Detta var en oförutsedd händelse pådriven av beslutet att skapa en gemensam valuta efter Berlinmurens fall – en historisk händelse utan motstånd från DDR:s sida, eftersom det hade stöd av Gorbatsjov som kommit för att förhandla om krediter av Förbundsrepubliken. Sovjetledaren hoppades kunna skapa ett ”gemensamt europeiskt hem” – med viss uppbackning av Mitterrand. Och medan USA (och Storbritannien) ville kontrollera ett återförenat

²⁶ Om denna fråga, se Hanna Perechoda ”Est-ce que Lénine a inventé l’Ukraine? Poutine et les impasses du projet impérial russe” [Var det Lenin som uppfann Ukraina? Putin och det ryska imperieprojektets återvändsgränder] i *L’invasion ...*, citerat i not 4. Se även Marko Bojcun, ”The Workers Movement and the National Question in Ukraine 1897-1918”, Brill Publishers, Leiden 2021. Inledningen finns online, se [The Workers Movement ...](#) och Zbigniew Kowalewski, [For the independence of Soviet Ukraine](#), ur *Historical Materialism*, 12 mars 2022.

²⁷ Se [Le problème international de la réunification allemande](#) [Den internationella problemet med den tyska återföreningen]; CVCE research infrastruktur of the University of Luxemburg, senast uppdaterad 7 juli 2007; se även Fritz Vilmar, Gislaine Guittard, ”La face cachée de l’unification allemande” [Den tyska återföreningens dolda ansikte], Editions de l’Atelier, Paris, 1999; och Rachel Knaebel, Pierre Rimbart, ”The economic Anschluss of the GRD”, *Le Monde Diplomatique*, november 2019.

²⁸ Jag gjorde en sammanfattande analys av denna fråga i [Eastern Europe: Origins of Capitalist Restoration](#) (i tidskriften *Fourth International*).

²⁹ Den uppfattningen försvarar jag och utvecklar i ”Le prisme de l’autodétermination...”, artikel citerad i boken *L’invasion ...*, a.a. Se också mitt bidrag om frågan om självstyre i Jugoslavien i [Le Droit d’autodétermination: le cas Yougoslave](#) publicerat i Proceedings of the International Colloquium, Justice and War”/La justice et la guerre, Paris, oktober 1999, *Revue Internationale d’Arts et des Sciences*, Dialogue, årg. 8, n° 31/32, höst/vinter 1999.

Tyskland genom att inkorporera det i Nato ägnade sig Frankrike åt att förhandla med det nya Tyskland om att avskaffa D-marken och skapa en ny europeisk union (EU).

Och det var mot denna EU:s önskan om politisk autonomi och utvidgning österut, som USA använde Natos operationer för egna syften. Nato stod på randen av kollaps under de första ”attackerna” mot Slobodan Miloševićs Jugoslavien.³⁰ Scenariot i det tre månader långa kriget i Kosovo skiljer sig mycket från det som utspelar sig i Ukraina. Natos offensiva insats där (utan FN-mandat) var tänkt att begränsas till ett fåtal ”attacker”. Och för att undvika en splittring av alliansen och värsta sortens fiasko var det nödvändigt att snabbt dra in FN:s säkerhetsråd (och därmed Ryssland) i processen för att förhandla fram ett slut på kriget. Säkerhetsrådets resolution 1244 – som Milošević återkommande åberopade sig på (men inte Kosovoalbanerna) – åstadkom ett djupt instabilt och korrupt provisoriskt internationellt protektorat.

Det gick att stödja Kosovoalbanernas rätt till självbestämmande – mot det välde som Milošević försökte införa – samtidigt som man riktade radikal kritik mot fortsättningen av och de återvändsgränder USA försökte tilldela Nato,³¹ åtföljt av en rad ”fake news” för att legitimera dem.³² Inget utgjorde något hot mot Ryssland. Att delar av Kosovoalbanerna (KLA) tillfälligt sökte en allians med USA och Nato satte inte i fråga de djupa rötterna till (den historiska och nyligen konkreta) konflikten med Belgrad – och därmed frågan om självbestämmande för Kosovoalbanerna. Detta kom till uttryck gradvis, tills landets parlament 2008 utropade självständighet – vilket än i dag inte erkänts av Belgrad och (därför) av delar av FN och EU.

Som i Ukraina har folket i Kosovo tagit ställning mot landets djupa korruption och ekonomiska katastrof, helt bortsett från globala geopolitiska frågor. Och i valet 2021 marginaliserades de ”historiska” partierna, lierade med USA, som aldrig tidigare till förmån för ett ungt parti på vänsterkanten, ”Självbestämmande”: det hade gått till val på basis av en radikal kritik av korruptionen och till försvar av en betydande social plattform – samtidigt som man ställde hoppet till EU.³³

Även Ukraina har ansökt om medlemskap. Hur ska (en EU-kritisk) vänstern förhålla sig till det?

Vilka axlar i en anti-globalistisk solidaritet?

Ukrainas ansökan om EU-medlemskap, militariseringen av budgetar kopplade till Nato samt de utmaningar en grön övergång i samband med kriget innebär, är de tre ”dossierer” som akut måste öppnas och hanteras, men i hållbar form, i europeisk skala och bortom den i ett anti-globalistiskt perspektiv. Omfattningen av den rad kriser som kriget förvärrar med globala effekter drabbar först och främst den fattiga delen av befolkningen och fordrar svar på samma nivå. Vi måste ur ett medvetet pluralistiskt perspektiv ta itu med de verkliga motsättningarna och komplicerade konflikterna i de olika dossiererna för att kunna vidga våra horisonter (och de olika uppfattningar om frågorna beroende på de regioner eller länder som vi talar från) och den konkreta situation vi utgår från. Vi måste vara medvetna om den med nödvändighet ojämlika kunskapen om en komplex dåtid och nutid, för att kunna sammanföra kriterierna för

³⁰ *Ibid*

³¹ Den uppfattningen försvarade jag i ”What internationalism ...?”, se not 24.

³² Se Serge Halimi, [Le plus grand bobard de la fin du XXe siècle](#) [Århundradets största bedrägeri]. Och för en bakgrund till och hur Natos intervention rättfärdigades, se Serge Halimi, Dominique Vidal, Henri Maler, Mathias Reymond, ”L’opinion ça se travaille ... Les medias, les ’guerres justes’ et les ’justes causes’ [Opinionen är något som formas... Medierna, de rättfärdiga krigen och rättfärdiga saker], Agone, ”Éléments”, Marseille, 2014.

³³ Se min artikel och dossieren den 22 april 2021, [Kosovo a historic turning point](#).

ställningstagande och prioriteringar – och försöka identifiera det som gör ett gemensamt agerande möjligt.

Jag anser det vara möjligt och nödvändigt att sammanföra de tre ovan nämnda frågorna i en allmän hållning i/mot EU – och som kan ges utrymme i en återvitaliserad offentlig debatt och aktivism på europeisk nivå, vilket Det Alternativa Toppmötet (*Altersummit*) kunde ha blivit.

Avkoloniserad syn på Europa

Först och främst behövs medvetenhet om det dåliga med att vara okunnig om en hel ”kontinent” – Östeuropa i vid mening bortemot Eurasien. Avkoloniseringen av analyser och reaktioner innebär en semantisk strid. Det innebär att sammanblandningen av EU med ”Europa” – på samma sätt som USA utropat sig till ”Amerika” – systematiskt måste bekämpas. Det har lett till att folken i Östeuropa uppmanats att ansluta sig till ”Europa” och till att man i början av kriget i Ukraina på radio kunde få höra att ”det stod vid portarna till Europa”. Det finns flera aspekter av detta ordval: hur kan man kritisera ”Europa” utan att vara ”nationalistisk”? Det var problemet och frågan som de politiska resningarna i östra Europa ställdes inför i allmänhet. Att ansluta sig till ”Europa” var lika med att vara framstegsvänlig och tecken på civilisation i motsats till ”icke-Europa” (Östra, eller kommunistiska, eller Balkan ...). Som representant för *Attac* kritiserade jag den sortens ordval i samband med Zagreb Subversive Forum 2012 i avsikt att vända strålkastarljuset från den ”balkaniserade” periferin till en kritik av EU:s ”civilisatoriska” agerande och ordval gentemot Balkan och östra Europa: *The Balkan Social Forum: A chance for another Europe*.³⁴

Det faller på vårt ansvar – tillsammans med våra kollegor och kamrater i de länderna – att förstå hur dessa länder exploaterats (under upplösningen av systemet med enpartidiktatur) genom radikal social och fiskal dumping under tal om ”modernisering och demokratisering”.³⁵

Att Volodymyr Zelenskyj inför Europaparlamentet använder sig av den sortens undergivna vokabulär gör det inte lättare att övertyga den vänster som redan tenderar att strunta i Ukraina i sin tolkning av kriget. Men här måste vi skilja mellan två aspekter: fördömandet av Rysslands nykoloniala krig och erkännande av det angripna landets rätt att försvara sig har inget att göra med karaktären hos ledningen för det landet (och fordrar inte något ”idealsamhälle”), men vi har givetvis rätt att bestämma hur vår solidaritet ska komma till uttryck.

Ur denna aspekt ställer jag mig bakom och föreslår anslutning till *European Network of Solidarity with Ukraine*,³⁶ vars plattform lyder:

”Vi, ett förbund av sociala rörelser, fackföreningar, organisationer och partier, från östra och västra Europa, som motsätter oss [...] krig och all nykolonialism i världen, vill bygga ett nätverk underifrån, oberoende av varje regering, FÖR:

1. *Försvar av ett självständigt och demokratiskt Ukraina!*
2. *Omedelbart tillbakadragande av ryska trupper från allt ukrainskt territorium. Stopp för det kärnvapenhot Ryssland använder sig av och stopp för bombningarna av ukrainska kraftverk!*

³⁴ Se [Le Forum social des Balkans, une chance pour l'Autre Europe](#) [Balkans sociala forum: En chans till ett annat Europa].

³⁵ Som bidrag till den debatten, förutom mina artiklar i ämnet i *Le Monde Diplomatique* (<http://csamary.fr>), se även [Des privatisations forcées à la démocratie imposée: quels critères de l'adhésion à l'Union européenne?](#) [Från påtvingad privatisering till påtvingad demokrati: vilka kriterier för medlemskap i EU?], *Revue Internationale et Stratégique* 2002/3, n° 47, sid. 29-36.

³⁶ Se hemsidan för plattform, information om kampanjer, länkar och artiklar (på flera språk): <https://ukraine-solidarity.eu/>.

3. *Stöd till det ukrainska folket i dess mångfald och dess kamp (väpnad eller oöpnad) för rätten till självbestämmande.*
4. *Upphävande av Ukrainas utlandsskuld!*
5. *Mottagande utan diskriminering av alla flyktingar från Ukraina och andra ställen!*
6. *Stöd till den demokratiska antikrigsrörelsen i Ryssland och garantier för flyktingstatus åt motståndare till Putin och desertörer ur den ryska krigsmakten!*
7. *Beslagtagande av tillgångarna hos medlemmar av den ryska regeringen, högre tjänstemän och oligarker i Europa och runt om i världen; och införande av finansiella och ekonomiska sanktioner som skyddar obemedlade från följderna.*

Förutom detta kämpar vi också tillsammans med likasinnade i Ukraina och Ryssland:

1. För global kärnvapenavrustning. Mot militär upptrappning och militarisering av tänkandet.
2. För upplösning av militära block.
3. För alla former av stöd för att göra Ukraina fritt från Internationella valutafondens och EU:s grepp och åtstramningspolitik.
4. Mot produktivism, militarism och imperialistisk kamp om makt och profiter, som förstör vår miljö och våra sociala och demokratiska rättigheter.

Som anges i inledningen till plattformen integrerar nätverket organiskt (på sina möten, i sina kampanjer och debatter) delar (föreningar, fackliga aktivister, partier) från östra Europa. I praktiken ligger tonvikten på band till den socialistiska NGO:n *Sotsialnyi Ruch*³⁷, fackliga aktivister i Belarus och delar av vänstern i Ryssland (med kampanjer i solidaritet med de i Ryssland som är motståndare till eller har flytt kriget). Det innebär att kampen mot kriget kombineras med flera kampanjer, som det går att ansluta sig till: kravet på upphävande av Ukrainas utlandsskuld, som skonar oligarkerna och tillåter IMF att utöva påtryckningar för nedrustning av offentlig service och höjda energitaxor, men även fackliga kampanjer mot de lagförslag som framlagts och slutligen antagits där kriget utnyttjas till att avskaffa sociala rättigheter. På dagordningen finns också en radikal kritisk analys av det ”återuppbyggnadsprojekt för Ukraina”, som lades fram vid konferensen i Lugano i juli 2022 och som är inriktat på en socialt och ekologiskt katastrofal exploatering av Ukraina helt underställt profitlogiken.³⁸

”Bör vänstern i Europa stödja Ukrainas ansökan om medlemskap i EU?” heter det i en text av en aktivist från *Sotsialnyi Ruch* (SR).³⁹ Hon besvarar frågan jakande – också från sin organisations kollektiva utgångspunkt. Och hon gör det inte utan en skarp analys av vad EU står för och vilka effekter det haft på sin östra och södra periferi. Om det ämnet skriver hon:

Vi kan lära av erfarenheterna i andra länder i östra och södra Europa. Polen, Slovakien och andra medlemmar av EU har utsatts för liberalisering på en rad områden, som direkt uppmuntrats eller godkänts av EU. I många länder i Östeuropa har antalet korttidsanställningar ökat under 2000-talet, medan fasta anställningar blivit mer sällsynta. Samtidigt har åtgärder vidtagits för att göra det

³⁷ Om *Sotsialnyi Ruch* (SR) se [Sotsialnyi Ruch \(ukrainska Sociala rörelsen\) om sig självt](#) och på ENSU:s hemsida, rapporter från de delegationer som besökte Ukraina för att träffa aktivister från sociala rörelser samt texter av medlemmar i SR.

³⁸ NGO står för Non Governmental Organisation, dvs icke-statlig organisation, [Pour la reconstruction d'une Ukraine démocratique, indépendante, pluraliste et sociale!](#), samt 6 oktober 2022, Karen Yamanaka, “Ukraine is not the Neoliberal Laboratory for Transnational Capital”.

³⁹ Olena Slobodian, [Should leftists campaign for Ukraine's accession to the EU?](#) översatt till engelska från tyska och publicerad på ESSF, 16 augusti 2022

lättare att avskeda arbetare, bl a med argumentet att det skulle leda till skapande av fler jobb. En sådan utveckling har skett, fastän ojämnt, i alla länder i Östeuropa och drevs på av kriser som finanskrisen 2008, som ledde till att nyliberalismen stärktes inom EU och globalt. Värt att nämna är också den roll Europeiska Centralbankens haft när det gäller att befrämja fiskal konservatism och de följer den fått för befolkningens välfärd, vilket Grekland är ett exempel på.

Varför då förorda medlemskap i EU?

Frågan är i själva verket överspelad, men intressant att diskutera. Överspelad på grund av att ansökan om medlemskap redan har lämnats in och fyra månader senare – i juni i fjol – accepterade de 27 medlemsstaterna Ukraina och Moldavien som officiella kandidater. Men frågan är fortfarande intressant, eftersom ”kandidatstatus” inte innebär verkligt medlemskap. Det öppnar för en lång förhandlingsprocess – som en del länder på Balkan inte fullbordat efter många år: från det forna Jugoslavien har bara Slovenien och Kroatien blivit medlemmar. Alla de andra republikerna står i kö för att processen ska fullbordas (och den är delvis satt åt sidan för Bosnien-Herzegovinas och Kosovos vidkommande). Och representanter för länderna på västra Balkan kan få svårt att acceptera att Ukraina ska bli medlem fortare än dem.

Den verkliga frågan är villkoren för integration – vad är det man ”förhandlar” om? Och har vänstern några solidaritetskampanjer i det avseendet. Vad säger vår ukrainska kamrat om det?

Å ena sidan framhåller hon att det ska gå att utnyttja den solidaritet som Ukraina har mött under kriget till att med kraft driva igenom specifika villkor.

EU bör släppa in Ukraina med garantier för en social och jämlik återuppbyggnad (...). Europeiska konkurrenslagar och hårda bestämmelser mot protektionism innebär stora hinder för en social och progressiv återuppbyggnad av Ukraina. Undantag för de lagarna bör därför göras för Ukraina. Det skulle inte vara första gången. Länder som Danmark har till och med fått medlemskap på speciella villkor och undantag från andra lagar.

Hon pekar vidare på att nyliberal politik införts i Ukraina utan något EU-medlemskap – och då framför allt inom ramen för ”Östligt partnerskap”. Medlemskap skulle åtminstone ge rättigheter och inte vara värre än att totalt hamna i periferin utan några rättigheter.

Dessutom säger hon att EU-medlemskap har stort symboliskt värde för Ukrainas folk – det har varit det främsta utrikespolitiska målet sedan 2014. Att motsätta sig det skulle vara oerhört impopulärt och kräva tydliga likvärdiga alternativ, som för närvarande inte existerar.

Hon anser att rättigheterna inom EU på en del områden är mer progressiva än i Ukraina och att medlemskap därför gynnar kampen för sociala framsteg. Viktigast av allt är att:

integration kan underlätta nätverkssamarbete mellan lokala organisationer som *Sotsialnyj Ruch* och andra vänsterorganisationer och leda till utveckling av samarbete på lång sikt – som i sin tur kan skapa garantier för att intresset för Ukrainas problem inte enbart knyts till den nuvarande krisen.

Och det är just vad vänstern i Europa bör ägna sig åt – europeiska band med länderna i Östeuropa och på Balkan för kampanjer för gemensamma rättigheter och målsättningar. Och för en översyn av villkoren för medlemskap. Där behövs ett ifrågasättande av rådande avtal, de förändringar av dem som sker (utan någon konstituerande process) och den politik som de stora sammankopplade kriserna lett till: vad gäller miljö, finansiellt (sedan 2008 – vilka förändringar har skett och hur har bankernas svagheter hanterats) och politiska (följderna av det pågående kriget).

Stöd till Ukraina får inte innebära militarisering av budgetar: varje lands budget- och försvarspolitik måste underställas kontroll.

Det är viktigt att kunna försvara solidaritet med Ukrainas (väpnade och icke väpnade) motstånd mot ett blodigt nykolonialt angrepp och ha en självständig och kritisk hållning till

våra egna regeringars agerande. Jag har tidigare direkt citerat plattformen för *European Solidarity Network Ukraine* (ENSU). Jag ska upprepa de sista punkterna:

1. För global kärnvapenedrustning.
2. Mot militär upptrappning och militarisering av tänkandet. För upplösning av militära block.
3. För allt stöd till Ukraina att göra sig fritt från EU:s och IMF:s grepp och åtstramningspolitik.
4. Mot produktivism, militarism och imperialistisk konkurrens orm makt och profiter, som förstör miljön och våra sociala och demokratiska rättigheter.

Men kampen för dessa mål kräver stopp för en ”globalistisk” och essentialistisk syn på Nato och förmåga att skilja mellan flera problem som kräver debatt i syfte att utveckla en internationell plattform ”för en rättvis och varaktig fred”.

- Nato borde ha upplösts 1991, samtidigt som Warszawapakten. Dess fortsatta utveckling (för en defensiv allians till en offensiv allians med målet att kunna ingripa överallt) har varken skett öppet eller demokratiskt. Bedömningen av dess ingripanden bör göras i varje berört land. Men samma gäller alla militärpakter: vi måste motsätta oss logiken med delade intressesfärer baserade på permanenta pakter, som bara är förtäckta former av maktanspråk.
- Alla arméer bör återvända till sina hemländer och placeras under berörda länders kontroll. Det skulle bana väg för en konkret process av demilitarisering – och bedömning från fall till fall av militära insatser som kan anses motiverade. Inom den ramen kan ett lands väpnade styrkor också vara en del av internationella överenskommelser om fredsbevarande insatser utanför det egna territoriet – under kontroll av FN och berörda länder.
- Det var Ryssland som startade kriget i Ukraina. Stöd till Ukraina förvandlar inte kriget till ett inom-imperialistiskt krig. Att hjälpa Ukraina att försvara sig är legitimt och bör stå under kontroll av det ukrainska folket och deras val av villkor för förhandlingar.
- Varje folk i varje land bör ha rätt att kontrollera de medel som avsätts för Ukraina och andra mål och konflikter: en progressiv internationell antikrigs-rörelse kan inte likställa ett dominerande lands angreppskrig med det angripna landets försvarskrig. En rättfärdig kamp – med vapen i hand mot väpnat angrepp – måste försvaras, även om man också inkluderar vapenvägran och möjligheter till motstånd av icke vålds-karaktär. Men det valet måste göras av det folk och de folk som angripits.
- Att det i Ryssland har återskapats en diktatorisk stat och regim med militära och imperialistiska ambitioner reser uppenbara säkerhetsproblem för länderna i Rysslands närområde och de befolkningar inom Ryska federationen som kan tänkas göra uppror mot förtrycket. Det var fallet med Tjetjenien. Att berörda länder (med eller utan fog) uppfattar Nato som ett skydd gör det omöjligt för vänstern att mobilisera för upplösning av Nato så länge hotet från Ryssland består. Men det innebär inte att det inte ska förekomma någon kritik av Natos planer och ökningen av dess budget.

Från sanktioner mot Putin-regimen till europeisk miljöpolitik.

Det akuta läget vad gäller klimatet och solidariteten mot detta krig bör förenas med en kritik av EU: Putin-regimen bygger sin aggression på intäkterna från fossil energi. Samtidigt med sanktionerna mot import från Ryssland måste processen med grön övergång påskyndas – och därmed måste ökningen av produktion av fossil energi på andra håll avvisas, i synnerhet då användningen och tillverkningen av flytande naturgas.

Samtidigt kräver en sådan politik skydd för sociala rättigheter och sysselsättning – vilket innebär ett omfattande pan-europeiskt projekt med planerad omställning och investeringar i förnybara energikällor. Den frågan kan få stor aktualitet för befolkningarna i länderna i Europa – inklusive Ryssland, under förutsättning att kriget upphör.

Utopiskt? Låt oss göra det till en ”verklig utopi” – och ”om de inte tänker låta oss drömma ska vi i varje fall se till att de heller inte får sova ...”

Lästips

Catherine Samary: [Kommentarer till det “Feministiska manifestet mot kriget”](#) (mars 2022) och [Ukrainas vänster under uppbyggnad på flera områden](#) (okt. 2022)

Gilbert Achcar: [Om kriget i Ukraina](#) (mars 2022)

Gary Dagorn: [Natos utvidgning i Östeuropa – så gick den till.](#)

Fletcher, Gallegos, Rogers: [Ukraina, självbestämmande och den nationella frågan](#) (nov 2022)

Dokument:

[Feministiskt manifest: Rätten att göra motstånd](#)

[Nej till Putins invasion av Ukraina! Stöd det ukrainska motståndet!](#) (Uttalande från Fjärde internationalens byrå, mars 2022)

[Mot den ryska imperialismen](#) (Uttalande av Ryska socialistiska rörelsen och ukrainska Sotsialny Ruch, april 2022)

[Upprop och resolutioner om Ukraina-kriget](#) (juni 2022)

[Stöd det ukrainska motståndet och minska fossilkapitalets makt](#) (november 2022)